

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ФІЗИКИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. директора ІПФ НАН України

д.-кор. НАН України

Холодов

Роман ХОЛОДОВ

« 14 » січня 2022 року

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ
В ІНСТИТУТІ ПРИКЛАДНОЇ ФІЗИКИ НАН УКРАЇНИ**

УХВАЛЕНО

Вченою радою ІПФ НАН України

Протокол № 1 від 14.01.2022

I. Загальні положення

- 1.1. Положення про дистанційне навчання в Інституті прикладної фізики НАН України (далі – Положення) визначає основні засади організації та здійснення дистанційного навчання в Інституті прикладної фізики НАН України (далі – Інститут).
- 1.2. Положення розроблено відповідно до: Конституції України, Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про освіту», наказу МОН України № 466 «Про затвердження положення про дистанційне навчання» та нормативної бази Інституту.
- 1.3. Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.
- 1.4. Технології дистанційного навчання використовуються Інститутом при проведенні занять, через мережу Інтернет під час карантину, форс мажорних обставин. Також вони можуть використовуватися під час хвороби, отриманні консультацій тощо.
- 1.5. Метою реалізації дистанційного навчання в Інституті є
 - надання освітніх послуг, шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно- комунікативних технологій за певними рівнями вищої освіти відповідно до державних стандартів освіти;
 - надання здобувачам вищої освіти можливості отримати необхідні та поглиблені знання, набути досвід систематичного професійного самовдосконалення відповідно до обраної спеціальності та освітньої програми з використанням технологій дистанційного навчання;
 - реалізація креативних підходів здобувачів вищої освіти щодо вивчення освітніх компонентів.
- 1.6. Основними завданнями Інституту з впровадження дистанційного навчання є:
 - забезпечення системного підходу щодо управління та організації дистанційного навчання, включаючи заходи мотивації всіх учасників освітнього процесу, а також індивідуалізації навчання відповідно до потреб, особливостей і можливостей здобувачів вищої освіти і слухачів;
 - підтримка, оновлення та розширення можливості інформаційно-технологічного та інфраструктурного забезпечення дистанційного навчання;

- надання можливості здобувачам вищої освіти вивчати дистанційно освітні компоненти, передбачені індивідуальними навчальними планами спеціальності (освітньо-наукової програми).

1.7. Терміни і поняття, що вживаються у таких значеннях:

- асинхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі тощо;
- веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), у тому числі дистанційні курси – систематизоване зібрання інформації та засобів навчально-методичного характеру, необхідних для засвоєння навчальних дисциплін (програм), яке доступне через Інтернет (локальну мережу) за допомогою веб-браузера та/або інших доступних користувачеві програмних засобів;
- дистанційний курс – інформаційний продукт/ресурс, який є достатнім для забезпечення дистанційного навчання за окремою навчальною дисципліною;
- веб-середовище дистанційного навчання – системно організована сукупність веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), програмного забезпечення управління веб-ресурсами, засобів взаємодії суб'єктів дистанційного навчання та управління дистанційним навчанням,
- дистанційна форма навчання – форма організації навчального процесу, яка забезпечує реалізацію дистанційного навчання;
- інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання – технології створення, накопичення, зберігання та доступу до веб-ресурсів (електронних ресурсів) навчальних дисциплін (програм), а також забезпечення організації і супроводу освітнього процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі Інтернету;
- психолого-педагогічні технології дистанційного навчання – система засобів, прийомів, кроків, послідовне здійснення яких забезпечує виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості;
- синхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відео- конференції, соціальні мережі тощо);
- система управління веб-ресурсами навчальних дисциплін (програм) – програмне забезпечення для створення, збереження, накопичення та передачі веб-ресурсів, а також для забезпечення авторизованого доступу суб'єктів дистанційного навчання до цих веб-ресурсів.

- система управління дистанційним навчанням, призначене для організації освітнього процесу та контролю за ним через Інтернет та/або локальну мережу;
- суб'єкти дистанційного навчання – особи, які навчаються (здобувач вищої освіти, слухачі), та особи, які забезпечують дистанційний освітній процес (педагогічні та науково-педагогічні працівники тощо);
- технології дистанційного навчання – комплекс освітніх технологій, включаючи психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні, що надають можливість реалізувати процес дистанційного навчання у закладах освіти та наукових установах.

II. Основні засади дистанційного навчання

2.1. Дистанційне навчання може реалізуватися як:

- спосіб організації та провадження освітнього процесу;
- форма самоосвіти та самовдосконалення здобувачів вищої освіти.

2.2. Дистанційне навчання в Інституті передбачає дистанційне засвоєння освітніх компонентів (окрім практик), що визначені індивідуальними навчальними планами, в тому числі складання заліків, екзаменів та проходження інших форм підсумкового контролю і може застосовуватись для освітніх програм, якщо це не суперечить умовам реалізації освітньої програми чи стандарту вищої освіти.

2.3. Обсяг, структура і якість знань, умінь та навичок, що набувають дистанційно, мають відповідати вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 104 «Фізика та астрономія».

III. Особливості організації освітнього процесу за дистанційною формою навчання та зарахування результатів дистанційного навчання

3.1. Учасниками дистанційного навчання в Інституті можуть бути здобувачі вищої освіти, науково-педагогічні працівники та фахівці з інформаційних технологій.

3.2. Дистанційна форма навчання запроваджується відповідно до рішення Вченої ради Інституту і організовується відповідно до робочих навчальних планів на поточний навчальний рік, що затверджуються наказом директора Інституту. Строк навчання аспірантів за дистанційною формою встановлюється Інститутом і має бути не меншим, ніж за денною формою. Кількість аспірантів, що навчаються за дистанційної формою, визначається відповідно до рішення Вченої ради в межах ліцензійного обсягу підготовки.

3.3. Веб-ресурси, що використовуються у Інституті для забезпечення навчального процесу за дистанційною формою навчання, мають проходити процедуру перевірки в Інституті.

- 3.4. Навчальний процес за дистанційною формою навчання здійснюється у наступних формах: навчальні заняття (лекції, семінар, консультації та інші); практична підготовка, самостійна робота (виконання проектних завдань, домашніх контрольних робіт тощо); контрольні заходи.
- 3.5. Лекції, семінари, консультації проводяться дистанційно у синхронному або асинхронному режимі відповідно до навчального плану.
- 3.6. Отримання навчальних матеріалів, спілкування між суб'єктами дистанційного навчання під час навчальних занять, що проводяться дистанційно, забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та тестової інформації у синхронному або асинхронному режимі.
- 3.7. Практичне заняття, яке передбачає виконання практичних (контрольних) робіт, відбувається дистанційно в асинхронному режимі. Окремі практичні завдання можуть виконуватись у синхронному режимі, що визначається робочою програмою навчальної дисципліни.
- 3.8. Основною формою організації дистанційного навчання є самостійна робота. Самостійна робота передбачає використання навчальних матеріалів дистанційних курсів. Вимоги щодо самостійного вивчення навчального матеріалу конкретної дисципліни визначаються робочою навчальною програмою дисципліни (силабусом), методичними вказівками, інструкціями і завданнями, що складають методично-інформаційне забезпечення дистанційного курсу.
- 3.9. До інших видів навчальних занять при здійсненні освітнього процесу можуть відноситись ділові ігри, виконання проектів у групах тощо. Ці види навчальних занять можуть проводитись дистанційно у синхронному або асинхронному режимі, що визначається робочою програмою навчальної дисципліни/силабусом.
- 3.9. Контрольні заходи з певної освітньої компоненти при реалізації дистанційного навчання включають проміжний та підсумковий контроль. Контрольні заходи в Інституті можуть здійснюватися дистанційно з використанням можливостей ІКТ, зокрема відеоконференції за умови забезпечення автентифікації того, хто навчається, або очно.
- 3.10. Атестація при підготовці фахівців за дистанційною формою навчання здійснюється згідно з статтею 7 Закону України "Про вищу освіту".

IV. Забезпечення дистанційного навчання

- 4.1. Науково-методичне забезпечення дистанційного навчання включає:
 - методичні (теоретичні та практичні) рекомендації щодо розроблення та використання педагогіко-психологічних та інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання;
 - критерії, засоби і системи контролю якості дистанційного навчання;

- змістовне, дидактичне та методичне наповнення веб-ресурсів (дистанційних курсів) навчального плану/ навчальної програми підготовки.
- 4.2. Системотехнічне забезпечення дистанційного навчання включає:
- апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережеве обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, обладнання для відеоконференції тощо), що забезпечують розроблення і використання веб-ресурсів навчального призначення, управління освітнім процесом та необхідні види навчальної взаємодії між суб'єктами дистанційного навчання у синхронному і асинхронному режимах;
 - інформаційно-комунікаційне забезпечення із пропускну здатністю каналів, що надає всім суб'єктам дистанційного навчання Інституту цілодобовий доступ до веб-ресурсів і веб-сервісів для реалізації освітнього процесу у синхронному та асинхронному режимах;
 - програмне забезпечення загального та спеціального призначення (у тому числі для осіб з особливими потребами), яке має бути ліцензійним або побудованим на програмних продуктах з відкритими кодами.
- 4.3. Створення, доповнення та корегування дистанційних курсів здійснюється, переважно, науково-педагогічними працівниками Інституту.
- 4.4. Для забезпечення якості дистанційного навчання науково-педагогічні працівники мають включати такі елементи:
- методичні рекомендації щодо використання, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо;
 - силлабуси або робочі навчальні програми дисциплін;
 - відео- та аудіозаписи лекцій, семінарів тощо;
 - мультимедійні лекційні матеріали;
 - термінологічні словники;
 - практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
 - пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів, тестування із автоматизованою перевіркою результатів, тестування із перевіркою науково- педагогічними працівниками:
 - електронні бібліотеки чи посилання на них;
 - бібліографії тощо
- 4.5 Перелік веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), необхідних для забезпечення дистанційного навчання, визначається Науково-методичною радою Інституту залежно від профілю навчальної дисципліни.

V. Особливості організації навчального процесу з використанням технологій дистанційного навчання

- 5.1. Технології дистанційного навчання можуть використовуватись Інститутом при проведенні занять через мережу Інтернет під час карантину; вивченні додаткових предметів; навчанні під час хвороби; участі у дистанційних конкурсах; отриманні консультацій тощо.
- 5.2. Перелік предметів чи тем навчальних програм, видів навчальних занять, які здійснюються за технологіями дистанційного навчання, визначаються за погодженням із здобувачем вищої освіти.
- 5.3. Навчання осіб із особливими потребами (у тому числі з порушеннями зору, слуху, опорно-рухового апарату, психічними розладами) передбачає залучення додаткових технологій дистанційного навчання при здійсненні всіх видів підготовки, включаючи професійно-практичну, з урахуванням особливостей розвитку аспірантів.
- 5.4. При організації навчального процесу за будь-якою формою навчання технології дистанційного навчання можуть використовуватись для методичного та дидактичного забезпечення самостійної роботи, контрольних заходів, а також при здійсненні навчальних занять.

VII Прикінцеві положення

- 5.1. Положення набирає чинності з моменту його затвердження.
- 5.2. Зміни та доповнення до цього Положення можуть вноситися наказом директора Інституту.
- 5.3. У випадку внесення змін або доповнень у нормативно-правові документи, що регламентують питання цього Положення, відповідні пункти Положення втрачають свою чинність і вступають у дію внесені зміни.

Погоджено
Учений секретар Інституту
к.ф.-м.н., с.н.с.

Олексій Ворошило